

დაბარება შეიძლება ტვი-
ლისიოვანს;

ა. კურსელისისტამაში.
კუკიას, სკუთანს სხდში.

გუთნის-ფედა

გამოვიქმე, ორ კერძში
კრონელ უასი ცისკარზედ
კელის მომწერთათვის ერთი
შახუთი, სოფლა სსუთიანს
ორ მსკუთი.

მამულის ნაჯგრონობის და ვაჭრობის გახეობი.

წელიწადი მეორე.

თელავით. 25 სექტემბერს.

ამ თვის ნახეობითგან, ალავერდობის
შემდგომს, სთველი არის კახეთში აღაზ-
ნის ცაღმა, თუ ცამიღმა მხრივ. რადგანც
სთველითა სრულდება ეოველიჟერი მინის
მოსავალი მამულის მეპატრონისა. ამისა-
თვის შეგვიძლიანს ახლა ვსთქვათ რასაც
გამოსავალს მოელოდნენ მამულის მეპატ-
რონები, ის ჭირნასული მოუვიდა თუ არა?
გაზაფსულსედ ისეიო ამოღები იყო კახეთ-
ში, რომ ვეველა ჭკონებდა, უმწკველად მრ-
იელ კარგი მოსავალი უნდა ეოფილიყო.
წვიმები მოდიოდა სპირად, თავ-თავის დრო-
სედ და რასაკვირველია, რომ ჭირნასული

ერთი ათად იქცეოდა. შემდგომში ჭკერი
შეიცვალა და რაც ამიდი მოუხდებოდა მო-
სავალს, ის ამიდეები ვეღარ დაუგვა, მაგ-
რამ მაინც წრეუანდელი წლის მოსავალი
ბეკრით უკეთესი არის წარსულის ორის
წლის მოსავალსედ სოვი ერთა ალავეკე
ვარდა, ალაზნის მდინარის ნაპირსა, რო-
მელნიცა მიუღს კახეთში მაგდენად არას
შეადგენს. ნამიანი და წვიმიანი წელიწა-
დი რადგანც ზირველი მიხეზი არის მო-
სავალისა, და ეს ამიდი რადგანც გაზაფ-
სულსედ მოსავალს დაუგვა ჩინებული
ამისათვის თივის მოსავალი მრიელ ვარგი
მოვიდა, ასე რომ ორჯერ მრიელ ვარგი
გაითიბა. ზურის მოსავალი, მინამ ეანა
თავ-თავს ვაკეთებდა, მეტად ვარგი იყო,
მაგრამ იენისის თვეში, რა რომ წვიმებმა
ისე აღარ დაიწვეს დენა, და თუ მოვიდო-
და, მცირედ, შეადღისას, გამოიდანებდა თუ

არა დაუდგებოდა ცხარე მზე, რომლის გამო რასაც გამოსავალს მოველოდით უანის შემოსვლამდინ, იმახედ ძრიელ ნაკლები გამოსავალი მისცა მეჭეტრონებს, მაგრამ მანაც ესკი უნდა ვსთქვაო, რომ ჰურის გამოსავალი სკამით არის, ასე რომ ჩვენს მხარეს არ ვაუჭირდება, და იმედი გვაქვს არ ვაგვიჭირდეს უცხო მხრითგან ჰურის შემოტანა, თუ სხვა მხარესკედ არ დამეირდა ჰურის ფოდრათების გამო, რომელთაც აღებული აქვით ჯარისათვის ჰური, ფოდრათით. ქერი, ფეტვი და მოადრეოდ დათესილი სიმინდი, მოვიდა აგრეთვე კარგათ. მხოლოდ იმ გამოსავალმა ვერ მოსცა რიგანად, რომელიცა გვიან იყო დათესილი. ჰური ისევე ისე ფასობს, როგორცა ფასობდა წარსულს წლებში, თუმცა განსხვავება არის წარსულის წლების და ამ წლის მოსავალში. აგვისტოს თვითგან ჰურის ფასმა აიწივა თან და თან, ზირველად კოდი იუიღებოდა შვიდ აბაზათ, ახლა ისეიღება ორ მანუათ. სიმინდი ქერი და ფეტვი კოდი სამ აბაზ უხალთუნდიგან დაწებელია ავიდა ერთ მანუათმდინ. მოსავალის კვლობასკედ სათესლე ჰურს არა აქვს ფასი. უოველოვის იაფათ ისეიღება, ამისათვის, რომ თუნდა ბევრი მოუვიდეს მამულის ზატრონს, თუნდა ცოტა მანაც უოველი მეპატრონე ცდილობს თავის მოსავლის ნაწილი ჩქარა გაუიდოს, რადგანც

საქროებაც მოითხოვს, რა უაღა მოსდის სარჯის მეჭანისა თუ სხვა. თუნდა თავის ხანლისათვის სკამოც არ მოუვიდეს. რაკ მნიშვნელობაცა აქვს მოსავალს ფასსკედ, მეიტეობა ზამთარი, როდესაც მეპატრონე მოჭარბებულს ჰურს გამოიტანს გასაყიდად და მსეიდველსიც გამოსწდებთან იმისი, რომელთაცა ჰურის სარჯი ბევრი აქვით. ეს დრო იმისათანა დრო, არის როდესაც ძრიელ აიწივა ფასი, ამ დროს შეიძლება კაცი მისხედეს, თუ როგორიცა ფასი დაეღება მოძავალს დროს. აზრილის და მანისის თუქმი, ამ წელიწადს, კოდი ჰური ისეიღებოდა სამ მანუათ, სხვა დანამთენი ქერი ფეტვი, თუ სიმინდი ორ-ორ მანუათ, თუმცა წარსულს წელიწადს შემოდგომასკედ. ამასკედ მალა არა ფასობდა. იმედიით რომ განსაფხულსკედ ჰურის ფასი შეიძინდეს. ყვეანების გამოსავალი, რომლის შემუშავებაცა შეადგენს ამ მხარესკედ უმთავრესს სკანს, არის ჰურის მოსავალსკედ უკეთესი სამის თუ ოთხის სოფლისკარდა (რუიჭირის ნაწილი, ბოლათა, ახატელი) რომელნიც დაისეტევენ განსაფხულის ბოლოს. სესიღების გამოსავალი ჩინებული არის და ვიმედოვნებთ დვინის მოსავალი კარგი იქნება. თუ დვინის გამოსავალსკედ, ვერან ვიტყვი, რადგანც იმისი უურბნის დაკრუფასკეტემბრის თვის შემდეგს არის და მანამდისინ, შეიძლება ამდის მისხედით წა-

დეს. ახლა ჭაერი არის ცივი, ბურუსიანი,-- და ეს ჭაერი სრულს მომწიფებას დაუძლის ურძენსა. ურძის სხეულებამ, რომელსაცა ვემხით ნადარს დიდი სანი რაც დაკარგა თვისი ძალა--რასაც ადრე აკლებდა იმას ახლა ვეღარ აკლებს; თუმცა ზოგი ქრის ალაცს კადევ არის და ზოგან ახლაც წნდება ბევრი ათუალიერებდნენ ამ სხეულების თვისებას იმ დიდგან, რა დღითაც მემოვიდა სენს მხარესედ. შენიშნულია, რომ ალასნ ცაღმა იმ ვენახებს, რომელნიც მდებარებენ სამხრეთ დასავლეთისაკენ უფრო ძალა აქვს ამ სხეულებას, ვიდრე გამოძმა მხრეთ. ამ სხეულებას უფრო უცხოველებს სახსოვთვს ვაგნარ და დაბურული სეივანი. ეს შენიშნულია საზღვარს გარეთ ქვეყნებშიაც, ასე რომ სხვაც ამ სხეულებას არ მიუწევია, ისე რომ არც თუ ერთი მარცვლი ეოფილა წამდარი, ვაგნარს და დაბურულს შეივნებს ისე საქმე ვაუხდით, რომ თვითქმის სხილებსაც კი მოსდებით. ამ მ. სეზით არ იყო, რომ ისე გაძლიერდა ეს სხეულება იმერეთში, მერგულიაში და გურიაში, სხვაც ვახს უძვებენ დაბურულს ხეებზედ. ალასნს ცაღმა უფრო მეტი სიანი მისცა ევარულს, რომლის დგინთ ადრე თავის სიკეთით, მძლავრ ფასობდა და, რომელმაცა ამ სხეულების შემდგომს დაკარგა ფასი.

აბრეშუმის ჭიის აღზრდა და ზარეების გამოსევა საქართველოდ კარგად მიდიოდა, მაგრამ ამ საქმეს კახელები როგორღაც დაუდევნებლად უუბრებენ. ამ გვარს უზრადლებას ამლევენ აგრეთვე სესილებს, რომლის მოსავალი წრეზნდელს წელიწადს საქართველომოსტენულსედ და ფუტურის შენახვასედ, ხომ სრულებით არა გვეთქმისრა, რადგანც ამ ორს სავანს სრულებით არ მისდევენ. ზირუტევის მოძენებაზედაც ისე უნდა ვითქვათ, რაცა ვითქვით სხვებზედ. ერთი სიტყვით აქ მსოფლდ მაწდევენ დვინის მოსავალს, რომელიცა ამლევენ მებატონეს ფულის შემოსავალს. სხვას თუ რასმეს აკეთებენ, მსოფლდ თავიანთ ფასობაში მოსახმარათ. ეოველი სოფლიური აღებ--მიცემობა ისე ვერ მიდის ამ მხარესედ, როგორც შემეანის ალაცის მდებარობას, აქ შეიძლება ბევრი სხვა და სხვა გვარი მიწის მოსავალი შემემაკებელიყო და სარგებლობაც ეოფილიყო, თუ რომ დაუდევნებლობა არ ეოფილიყო მასეზი. აქ არც ზეთის სახდელს მცენარეს, არც იმ მცენარეს, რომლისაც ძირი გამოსადეგია სახმარად, არ ამლევენ უზრადლებას, მაშინ, როდესაც რომ შეიძლება და სარგებლობა მოეცა ამ მხარისათვის, რაც მაშა ზამას უკეთებია ამ მხარესედ და რაც სხეულება ჭქონით, ისევ იმას აკეთებენ და იმ სხეულებას მისდევენ. ვერ ხანობით ახალი

აზრე გავიგებულა რა. ერთსელ ჩანერტილი ძველი აზრი, რა რომ ვერ ესსნება მცხოვრებთ, ვერც დაძირებთან ჩვეულებას, რომელიცა აძლეეს დიდს დაბრკოლებას, და ასალს ვერას ავეთებინებს. ამ შემთხვევაში თუნდა ავიღოთ, ტრანზიტონის თამბაქოს დათესვა სოფელს ვეჯინში თეზადის ანდრონიკე ანდრონიკოვის მამულში. ადრეცა სთესაუდნენ ამ ჯინშის თამბაქოს, მაგრამ ხელის ბეწუობა რომ არ იცოდნენ, ამისათვის ვერც რიგიანი მოდიოდა, ახლა დიდი განსწავლება არის ადრინდელსეგ დაწმუქებულები უნდა ვიუენეთ, რომ რაც უნდა გამოასარჩენი წინად განსწავლება ჭკონდეს მებატონეს, თუ მოვლა არ იცის ვერასფერს სატყებლობას ვერ ნასავს და სარალიც მოუა. ზოთლების შემოსულადინ თამბაქო იზრდებოდა კარგად, კანთის ჩვეულებით ამინდებს არაფერი ვნება მიუცია. აქური ჭავა უსდება ტრანზიტონის თამბაქოს მოყვასას. ამ საქმის მცოდნენი ამბობენ, ამ მსარესელ უფრო უკეთ მოდის ამ ჯინშის თამბაქო, ვიდრე ტრანზიტონის ახლო მასლო ქვეყნებშია. მართალია, რომ კარგის თამბაქოს მასაყვანათ მნიშვნელობა არა აქვს რა არც ზოთლების სიდიდეს, არც დიდს მოსავალს,--მხოლოდ ჰირველი მოთხოვნილება,-- იმისი ღირსება არის, მაგრამ ამ შემთხვევაში ახალმა ჰლტანციამ ჩინებული მოს-

ავალი მასკა მებატონეს. აქ მოყვანილი თამბაქო რომელიცა ალაკობრიე ვწოტავს ამის შემდეგს ორ კვირას. შეთანხმებობა ჰირველს ტრანზიტონის თამბაქოს, რომელიცა ტვილისში ფუთი ორ თუნათ ისიედება. იმედი არის, რომ შემდეგის წელიწადებში ბევრმა მიბამოს და ბევრნი შეუდგენნ თამბაქოს მოყვანასა.

სიკეთე კიტრის, გოგრის, ნესვის და სასამართოს თესლისა.

კარგ მებალეს გავონილი უნდა ჭკონდეს, რომ შემოსსენებული ბოსტნეულის თესლი თუ სამი წლისა მაინც არ არი კარგს და უსვს ნაყოფს არ გამოიღებს, სოტნი ამბობენ, რომ ათის და თორმეტის წლისა უნდა იყოს, რომ ვეროვანი ნაყოფი გამოიღოს.

რა მიზეზია, რომ ამ ბოსტნეულის თესლი ახალი არა ვარგობს და რამთენიე წელიწადი უნდა იყოს მენსული, რომ მერე მისცეს ვეროვანი ნაყოფი? უთუთ ახალ თესლს რომ წვალი ბევრი აქვს დათესის შემდეგ უფრო იკეთებს დოყებსა

ა ფოთლებსა, და ამით აუნებს ევაზილის და ნაუოფის გამრავლებასა. დიდი სნის მენახვით თესლი ძრება, ჰქარვავს მომატებულ სინესტესა და შერე რომ სთესენ ნაუოფის მრავალს იკეთებს. მაგრამ თესლის გამრობა შეიძლება სითბოთიც. დიდი ხანიც რომ არ შევიანასოთ, და გამრობილი თელი ისე კარგი უნდა იყოს როგორც დინის მენახული. გამოცდილებით შეუტათ, რომ თბილ ოთახში მენახული თელი ჰქვობია ისეთ თესლსა და ბუკრი აუოფიც გამოაქვს. ამ საქმის ნამდვილად განმარტებისათვის დაუთესინათ ექვს გვარი კიტრის თესლი:

1) ერთი წლის თესლი, ოთახში მენახული.

2) ესეთივე თესლი, რომელიც დათესის წინ სწობიათ ნახევარ საათს ფეხის ტრუბში.

3) ორი წლის თესლი მენახული ცივადგილას.

4) ესეთივე გამძალი ფენში.

5) სამი, ოთხი და სუთის წლის თესლი მენახული ცივადგილას,

6) ესეთივე თესლი გამძალი ფენში. აი რა შეუღვა ამ გამოცდილებასა. კიტრი ზირვლის თესლისა აუეუღვა გვიან და ნაუოფი ცოტა გამოიღო; ნოტიო და რები რო დადვა სოგი ერთი ნაუოფი დაულა. მერე და მესამე ემსგავსებოდნენ

ერთმანეთსა, ორივეს დოკები ჰქონდათ ზირვულზედ ნაკლები, ნაუოფი მომატებული გამოიღეს. მეოთხემ, მესუთემ და მეექვსემ გამოიღეს დიდრონი და შთელი, ნაუოფი და ერთმანეთში მაქთენი გარწყვა არა ჰქონდათ რა. აჰქვამა სწინს, რომ სიკეთე კიტრის თესლისა სიმქალესზედ არის დამოკიდებული და არა სნიერთახზედ. მაშასადამე ასალი თესლის სმარებაც შეიძლება თუკი დათესის წინ საკმაოდ გავასობთ მსეზედ ანუ ფენზედ. როცა ფენზედ ახმობენ თვალი უნდა ეჭროთ რომ სითბო ოცდა სუთ გრადუს სეკით არ ავიდეს, თორე თესლი წასდება.

ლონის-ძიება, თუ როგორ მოსწოს ეურმის მენახული მწერი.

ერიმის ენასებს აკერ რამდენიმე წელიწადია ასდენს რაღაც მკრინავი მწერი და თუმცა ეოვლის ღონის-ძიებით ცდილობდენ მებატრონენი ამოესოცათ, მაგრამ ეოველმა შეცადინებამ ტუევილად ჩაუარათ. წრეანდელს წელიწადს დაესვია იმ გვარი ჭია, რომელსაც ჩვენი გლეხები ემასიან

მკრანელს ჭიას; ისე დაუხვია, რომ არა თუ მარტო უურმენს, მხოლოდ სესილებს მოედო და რასაკვირველია მეპატრონესაც დიდს ზიანს მისცემდა. ეირიმის წრდილოს მსრივ, სომ თითქმის სრულებით დაანიავა რაც ვენახები იყო, თავად უძისთოთაც და- ნიაგებული და წამხდარი ნაცრის სსეულე- ბისაგან, ამ ჭიებს ეველაზედ მეტად გადა- აჭარბა ერთ გვარმა ჭიამ, რომელსაცა ფერი შავი აქვს, სიგრძით არის ვერძოკის ერთი ჩეთაერთი, ჰატარა თავი აქვს, ზირი მკვარი, რომლითაც ვრთის მოსმით სწევე- ტავს რამდენსაჲ ფოთოლს და ანთქამს ურმინის მარცვლებს. თექვსმეტი ფეხი აქვს და ტანზედ წვრილი აბუსუსებული ბალანი აურია. ივნისის თვის ზირველის რიცხვი- თვან დაწეული თსუთმეტ დღემდინ დაც- თცვენ სეებზედ, შემდგომს გადაქცევიან მფრინავ ჰეჭლებათ, რომელნიცა ფრინავენ სეებითგან სეებზედ და უწეალოდ აოსრებენ ვენახსა. ერთი ეირიმის ვენახების გამე- ბელთაგანი ჟუ. ვაკიე გვირჩევის მეტდგომს ღონის-ძიებას იმ მწერების მოსზობისათვის, ვინიცობა არის, დმერთმა კი ნუ ინებოს, ჩვენს მხარეზედაც ოდესჲე განდეს: ათ დღეს, ზედიზედ მუდმით, ეთველს საღამოს ვენახების გარშემო აქა იქ, შეაგროვოს ვე- ნახის მეპატრონემ წალაპი და მოუკიდოს ცეცხლი, ასე რომ ერთის სააჰის განმავლობა- მდინ იწოდეს. ეს მწერები. როგორც უარ-

ვანა, ისე მიეტანებიან ცეცხლს, მივა სვეი- ვიან. ამ სახით არათუ ვენახის მვენეული მწერი, რაც რამ ღამე მვენეული მფრინა- ვი მწერია სრულებით იწევიან. უნდა ეცა- დნენ მეპატრონენი. რომ ამ ღონის-ძიებას იხმარებდნენ. კვერცხების დადებამდინ, თო- რემ თუ ამის შემდეგს იხმარეს ეს ღო- ნის-ძიება, მეორე წელიწადს ისევე გან- დებან. კვერცხებსა სდებენ ეს ჰეჭლები ივლისის თვის ბოლოს.

ჩვენის მსრივ, როგორც ზემოთაც მო- ვასხენთ ჯეუთინს-დედისა შეთსველებს, ურ- ჩევთ ჩვენ ვენახების ჰატრონებს, ამ შემ- თსვევაში იხმარონ სოლმე, რომ თუცა ამ გვარი არა, მაგრამ სხვა ჯინმის ჰეჭლები ივლისის თვეში ჩვენს ვენახებსაც აზია- ნებენ სოლმე და მეპატრონენი არაფერს უურადლებას არ ამღევენ.--

რძით წამლობა ციებისა.

«ილლიუსტრაციის» განკეთში აი რასა ჳსწერს, ერთი იმ განკეთის თანამშრომელ- განი ზიუნსა: ციებისათვის ბევრი სხვა და სხვა გაა

ნი ღონის-ძიება ვიხმარე, ბევრი თვალ-
კური ვადევნე და ბოლოს დაერწმუნდი
ერთს ღონის-ძიებაზედ, რომელსაცა ვაცნო-
ბებ წვენიც გავითის მკითხველთ. მე არ
აღვიწერ აქა სსვა და სსვა გვარ ციებას,
რადგანც ჭაქიმებმა უკეთ იციან და უცო-
დინარის ხალხისათვის გრძელად მოვა მო-
უკეთ ამ სნეულების სასიყუბოს. მსოლოდ
საკმაოა ვსთქვათ, რომ ციებას ვემსით
იმ სნეულებას, რომელიცა დაემართება კა-
ცს ამ სახით: მისცემს სიცხეს, თავი და-
უწვებს ტკივილს, დასუსტდება, მადა დაე-
კარგება, სოკავერ რამდენსავე საათის შემ-
დგომს ისევე მიეცემა მადა, დღე გამოძვე-
ბით, სან ორ დღეში, ან სამ დღეში ერთ-
სელ დაემართება ესევე სნეულება. უკანას-
კნელს დროში მოიპოვეს ამ ციუებისათვის
წამალი: ქინაქინის-ხის ქერქი, ქინაქინის-
ხის ფისი, ქინაქინის მარილი და
სსვა, მაგრამ ამ წამლის მოგნა შეიძლება
მსოლოდ აფთიაქში და აქიშის დარეკებით
უნდა მოისმაროს სნეულმა. სადაც არც
ჭიქია, არც აფთიაქი იქ რა ქნან?

ეს უნდა მოვასხენოთ ჩვენ მკითხველებს
რომ ბუნებას ეოგლის სნეულებისათვის
მოუცია უბრალო ღონის-ძიება, რომელიცა
ასლოსა გვაქვს და არ ვიცითვი ვერ.

ციუბანმა, რამდენი ხნისაც უნდა იეოს
ეს ციება უნდა მოაეოლოს რძის სმა სამ
კვირამდენ, ეოველ დღე თბილი, ცხელი,

თუ ციუი სულ ერთია, მსოლოდ ახალიცი
უნდა იეოს, რომ სიმკაჯის ტემო სრულე-
ბით არა ჭქონდეს. უნდა დალიოს ციე-
ბიანმა რმე იმდენი, რომ სრულებით კამ-
დეს,--პური არც თუ ერთი ლუკმა უნდა
მიიკაროს, და არც წყალი, რამდენსაც ბე-
ურს რმეს დაღუვს, იმდენი სასარგებლო
არის. თუ რომ საქმობა დაემართა, ციე-
ბიანი არ უნდა შეშინდეს, ამისათვის რომ
ეს საქმობა სამს დღეს იქით ვერ გან-
წვეს, მერმე მოეჭრება. არაფერი წამალი
არა უნდა მიიკაროს რა, რა არის ეგები
ტანში შევიკრაო. თუ რომ ძრეულ შევიკრა
ტანში, მაშინ საღამოთი შეიძლება მიიღოს
თეთრი სვაბიდანისა, 40-დამ 60-ამდინ
მისხალი. ეს მსუბუქთ გოუწმენდს კუჭს და
სრულებით არას აფნებს ვასავალს ნაწ-
ლეუს.

როდესაც რძის სმას მორჩება ციუბა-
ნი, მაშინ სამ დღემდინ უნდა სწამდეს
რძის ფლავსა,--სამის დღის უკან, რაცა
სურს, იმას ინებებს, თუ ავათმოფოს სუ-
რვილი ექნება, სამის კვირის იქითაც შე-
უძლიან რმე სვას, და ამ ვადაზედ ადრევი
სელის აღება არ შეიძლება. რამდენსაც
ბევრს რმეს მიიღებს. იმდენი დიდად სა-
სარგებლო არის.

იქნება იფიქრონ რმე კაცს რა უუათს
მისცემსო, რმე რომელსაცა დაბადებით
დაზვეულებართ, დიდს ნოეიკრობას აღუვს-

კაცს. რე ამჟღავნებს მარტოებს, კვლავ უმ-
სუბუქებს, ნაწლებში წესიერს მომდინარე-
ობას ამღვეს და ძილსაც მოგვრის ტე-
ბილს.

ოცდა ათი წელიწადი იქნება, რაცა
უხმარობ ავათყოფებისათვის ამ ღონის-
ძიებას და ვინაცვი უხმარი ეს ღონის
ძიება აუცილებლად მოიწინააღმდეგება. იფიქრე-
ბენ ბევრნი სამ კვირამდინ, როგორ მესმ-
ლებს ავათყოფი უქმელით. ეგ ტევილი
კანკაუთ. დიდი ხნის გამოცდილებამ დ.მა-
რქუნა, რომ უფრო ნოეიერი არის საჭ-
მელზედ და დიდს ეუთსაც ამღვეს. ზირ-
ველს დღეებში ვი მობესრდება ავათყოფი
რძის სმასა, მკრამ შემდგომში თან და
თან დიდს კმაყოფილებით სუამს, ამასთანავე
უნდა ესეც მოვიხსენიოთ, რომ რამდენისა-
მე დღის შემდეგ მად გაეხსენა და ძრი-
ელ მოუნდება საჭმელის მიღება, ეს იმას
ნიშნავს, რომ ავათყოფი რჩება, მკრამ
არას ვხვით არ უნდა მიიღოს საჭმელი.

ამ წამლობის დროს ავათყოფი შეიძ-
ლება სეირნობდეს უოველ დღე. მომეტე-
ბულსკვი არა. მოხდება სოლმე, რომ რძით
წამლობის დროს, ერთს ძრიელ გაცივებს,
მკრამ ეს მოიწინააღმდეგება ნიძანა და უკანასკნე-
ლიც იქნება.

ზოგჯერ ციება სხვა სნეულებათაც გა-
დაიქცევა სოლმე, მკრამ თუ რძით იწი-
-

ლა, ისე გასწმენდს კაცს, რომ სრულებით
განთავისუფლდება ყოვლის სნეულებისაგან.

ღონის-ძიება, თუ როგორ შეინახონ სორ-
ცი დიდ ხანს.--

გამოხეილი მსწავლული უ. ლესსი,
ბერიწვეს შემდგომს ღონის-ძიებას; თუ რომ
ესურთ საკლავს საქონელს, უფრო მომე-
ტებული გემო მიეცეს, დაკვლის ნახევარ
საათს წინ უნდა დააღვიწიოთ სმარტი
თაფლის წყალით შესავებული და თუ
ესურსთ დიდ ხანს გასძლიოს სორცმა
და არ დაღუბს, უნდა რამდენამე საათის
დამალის წინ მისცეთიმ გარადვე შესა-
ვებული, რომელაცა უძლის დაღუბას. ჩა-
ნეთში, როდესაც ფრინველის დეკლა უნ-
დათი ჯერ დააღვიწინებენ თაფლით შესავე-
ბულს სმარტულს, გაუძეებენ რამდენამე
საათს თავისუფლად, რომ ტანში გაუფრეს
და შემდგომს დაკლვენ. ფრინველს საკვირ-
ველი გემო ექვებათ, დიდ ხანსაც
ინახება და არა ღუბა. ეს ღონისძიება
უფრო საჭირო არის იმ მხარეზედ, სადაც
სიცხეები ძრიელ იცის.